

Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: milan.tucek@soc.cas.cz

Spokojenost se stavem v oblastech veřejného života

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2011, v11-06</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>6.6. – 13.6. 2011</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1006</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PS.5</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>7.července 2011</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Milan Tuček</i>

V červnu letošního roku zařadilo Centrum pro výzkum veřejného mínění do svých pravidelných výzkumů otázku, v níž občané České republiky hodnotili, jak jsou spokojeni se stavem ve vybraných oblastech veřejného života¹. Naposledy byly tyto otázky zařazeny v lednu 2011.

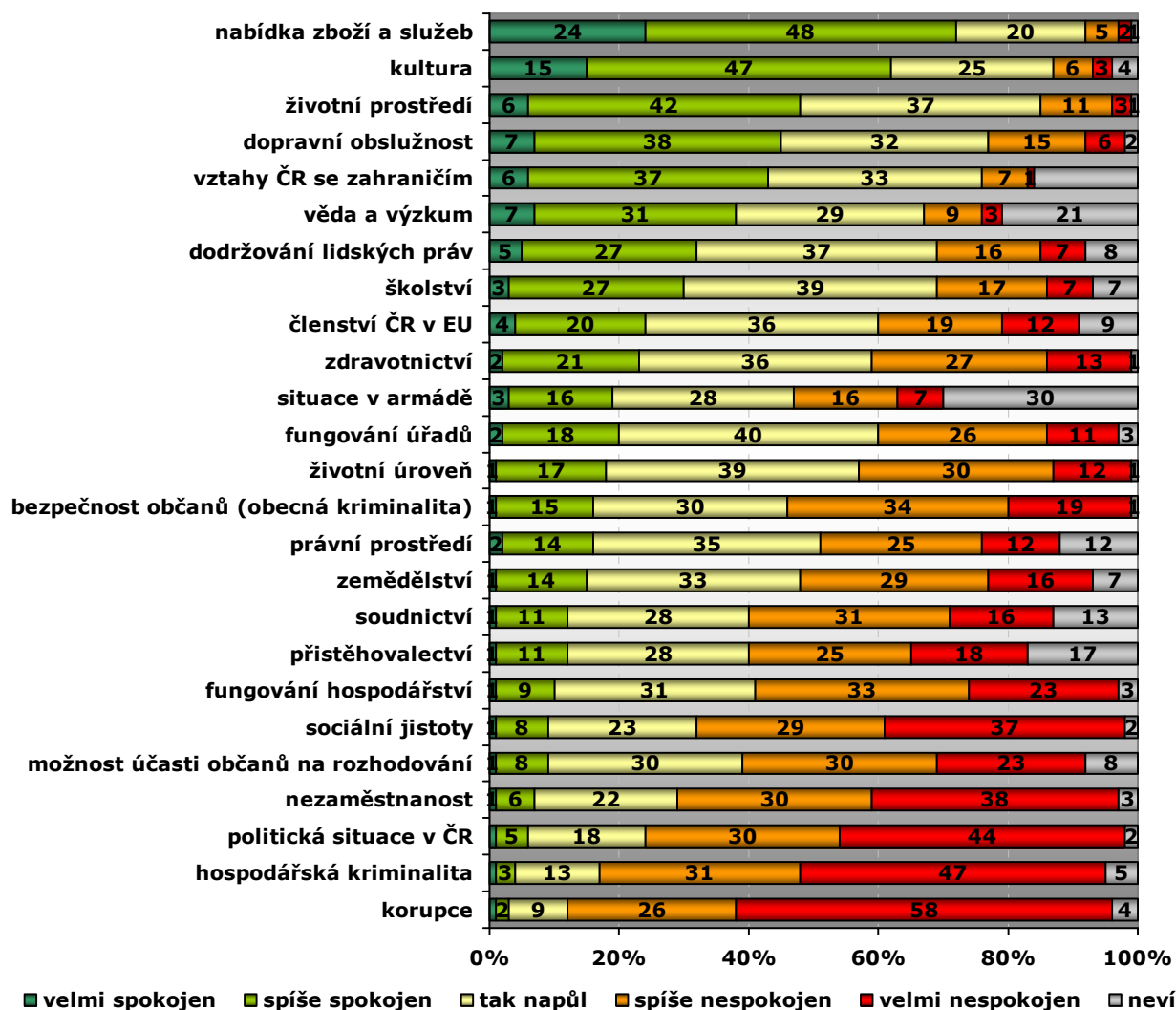
Již tradičně jsou obyvatelé České republiky nejvíce spokojeni s nabídkou zboží a služeb (72 % „velmi + docela spokojen“) a kulturou (62 %). Žádná další položka v součtu kladných odpovědí nepřesáhla hranici padesáti procentních bodů. Pozitivní hodnocení nicméně zřetelně převažuje v případě životního prostředí (48 % velmi či spíše spokojených), dopravní obslužnosti (45 %) a vztahů ČR se zahraničím (43 %).

Naopak největší nespokojenost panuje se stavem korupce (84 % „velmi + spíše nespokojen“), hospodářské kriminality (78 %), politické situace (74%) a nezaměstnanosti (73 %). Vážné výhrady byly směřovány také k sociálním jistotám (66 %) a fungování hospodářství (63 %). Kolem poloviny nespokojených je v položkách bezpečnost občanů (53%) a možnost účasti občanů na rozhodování (53%).

¹ Znění otázky: „Jak jste spokojen nebo nespokojen se současným stavem následujících oblastí v ČR?“

Graf 1: Spokojenost se současným stavem vybraných oblastí (v %)

Pozn.: Položky řazeny sestupně podle dosaženého skóre součtu odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“.

O celkové nespokojenosti veřejnosti svědčí i to, že pouze 2% dotázaných v žádné z oblastí nevedlo, že jsou spíše nespokojeni či velmi nespokojeni. Polovina dotázaných byla nespokojena ve více než deseti oblastech (z 25 dotazovaných oblastí). Obráceně pak 9 % dotázaných nebylo spokojeno (určitě + spíše spokojen) s žádnou oblastí, s více než 10 oblastmi bylo spokojeno pouze 15 % dotázaných. Za pozornost stojí, že respondenti, u kterých výrazně převažuje nespokojenost (16 a více oblastí), mají jak nejvyšší podíl těch, kteří by jistě šli k volbám, tak i nejvyšší podíl těch, kteří rezignovali a k volbám by jistě nešli (viz tab.1).

Tabulka 1: Vliv celkové nespokojenosti na účast ve volbách (v %)

	Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne	Nemá volební právo	Neví	Procento nespokojených
Žádná -5	29	29	11	15	8	6	21
6-10	28	31	7	22	4	7	33
11-15	25	26	13	27	1	7	30
16 a více	35	18	8	33	1	3	14
Celek	28	27	10	24	3	6	

Pozn.: V řádcích je počet oblastí, se kterými je respondent nespokojen (procentní rozložení je v posledním sloupci tabulky), ve sloupcích odpovědi na otázku, zda byste se příští týden zúčastnil voleb.

Srovnání výsledků za delší časové období a především pak s lednovým výzkumem přináší následující tabulka.

Tabulka 2: Spokojenost se současným stavem vybraných oblastí, vývoj (v %)

	+/- II-05	+/- II-06	+/- I-07	+/- VI-07	+/- XII-07	+/- VI-08	+/- XII-08	+/- VI-09	+/- XII-09	+/- I-11	+/- VI-11
Nabídka zboží a služeb	77/5	80/4	77/4	78/4	73/2	80/3	68/6	76/6	75/5	72/7	72/7
Kultura	62/8	68/6	61/8	63/7	58/6	60/8	51/7	61/8	55/8	62/8	62/9
Životní prostředí	40/18	42/19	39/19	43/15	39/19	42/16	39/23	41/24	40/21	41/22	48/14
Dopravní obslužnost	38/25	36/26	37/27	39/27	29/34	37/29	31/31	43/23	38/23	45/20	45/21
Vztahy ČR se zahraničím	52/6	52/6	56/4	49/8	45/9	45/8	38/11	48/9	40/11	49/7	43/8
Věda a výzkum	27/15	31/10	36/9	37/11	32/7	38/9	34/6	38/10	33/16	36/12	38/12
Dodržování lidských práv	32/20	36/13	36/14	35/19	27/18	31/22	24/21	33/24	31/20	37/18	33/23
Školství	29/27	42/14	38/16	37/17	22/26	31/23	30/21	31/23	31/26	32/25	30/24
Členství ČR v EU	19/29	22/25	39/17	35/22	29/14	36/17	29/13	34/17	35/17	33/22	24/31
Zdravotnictví	25/39	26/38	33/30	25/39	21/46	19/51	18/51	27/41	28/35	22/47	23/40
Fungování úřadů	16/41	20/32	20/35	20/37	18/34	22/35	21/37	23/37	18/41	26/36	20/37
Situace v armádě	30/13	28/9	27/8	27/13	22/11	23/16	22/12	25/15	18/26	22/22	19/23
Životní úroveň	20/37	29/25	26/23	28/23	24/37	25/29	22/43	26/33	22/37	22/37	18/42
Právní prostředí	9/46	14/34	14/36	16/35	12/32	12/43	11/32	18/37	16/37	21/31	16/37
Bezpečnost občanů	13/56	20/43	16/47	20/43	11/56	12/57	11/54	15/54	12/52	18/50	16/53
Zemědělství	11/43	15/33	12/37	15/39	11/42	13/39	14/36	17/41	14/45	18/36	15/45
Soudnictví	8/56	9/50	10/46	14/45	10/37	9/55	9/39	14/43	12/45	12/44	12/47
Přistěhovalectví	9/42	10/40	9/41	11/37	7/36	10/40	7/43	9/51	7/45	11/43	12/43
Fungování hospodářství	13/45	24/28	24/31	26/30	21/32	23/32	13/47	11/57	10/60	13/51	10/56
Účast občanů na rozhodování	17/36	17/35	11/40	16/43	12/45	13/50	13/43	15/46	14/43	19/42	9/53
Sociální jistoty	10/58	16/43	19/37	17/37	10/60	14/58	11/62	17/51	10/64	10/61	9/66
Politická situace v ČR	10/53	15/44	5/68	14/48	10/59	11/57	7/64	9/62	7/66	14/56	6/74
Nezaměstnanost	4/79	6/64	9/58	16/46	22/35	17/39	12/59	5/73	3/80	5/73	7/68
Hospodářská kriminalita	2/78	3/78	2/79	4/78	2/73	3/74	3/69	3/73	4/72	5/75	4/78
Korupce	2/80	3/81	2/82	2/82	2/79	2/82	2/75	3/80	3/79	3/83	3/84

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „velmi spokojen“ a „spíše spokojen“, respektive „spíše nespokojen“ a „velmi nespokojen“. Dopočet do 100% tvoří odpovědi „tak napůl“ a „neví“.

Během šesti měsíců, které uběhly od posledního dotazování spokojenosti našich občanů s uvedenými oblastmi, došlo k výraznému nárůstu nespokojenosti v hodnocení politické situace v ČR (o 18 procentních bodů), ve vnímání možnosti účasti občanů na rozhodování (o 11 procentních bodů) a u spokojenosti s členstvím ČR v EU (o 11 procentních bodů). Pokud srovnáme výsledky za delší časové období (od roku 2005), zjistíme, že spokojenost s politickou situací je nejnižší za posledních šest let, podobně tak spokojenost s možností účasti občanů na rozhodování. Nárůst nespokojenosti nepochybně souvisí s děním ve vládní koalici.

V souvislosti s porovnáním výsledků červnového a lednového šetření stojí za připomenutí ze zprávy z lednového výzkumu, kde jsme se respondentů dotazovali na předpokládaný vývoj situace v roce 2011, že „v celé řadě oblastí se většina dotázaných domnívala, že nedojde ke změně aktuální situace, obecně však při výhledu do roku 2011 převládala mezi respondenty tradičně spíše pesimismus. Nejvíce se lidé obávali ohrožení sociálních jistot, 43 % očekávalo „spíše“ zhoršení a 24 % „rozhodně“ zhoršení. Dále nezaměstnanosti (41 % „spíše“ a 24 % „rozhodně“) a poklesu životní úrovně (39 % „spíše“ a 15 % „rozhodně“). Více než polovina respondentů očekávala zhoršení situace ve zdravotnictví (45 % „spíše“ a 16 % „rozhodně“).

Poměrováno (ne)spokojeností se vlastně žádné z těchto očekávání nenaplnilo. Ve všech uvedených oblastech se míra (ne)spokojenosti oproti lednovému šetření výrazně

nezměnila (dokonce pro oblast zdravotnictví se podíl nespokojených snížil o 7 procentních bodů – možné vysvětlení je, že se vládě podařilo odvrátit avizovaný odchod lékařů).

Obavy ze zhoršení politické situace v lednu vyslovila třetina dotázaných (to je zhruba o polovinu méně než u výše uvedených oblastí), zhoršení možnosti účasti občanů na rozhodování předpovídala jedna pětina. Přesto se oproti lednu 2011, jak již bylo řečeno výše, nespokojenost veřejnosti zvýšila v této oblasti o 18 procentních bodů. To svědčí o opravdu vážném narušení vztahu občanů k politice.

Míra spokojenosti či nespokojenosti je pochopitelně ovlivněna řadou okolností. Analýza dat potvrdila, že podstatný vliv na (ne)spokojenost ve většině oblastí má životní úroveň a především politická orientace. Dotázaní, kteří označili životní úroveň své domácnosti jako dobrou, hodnotili všechny položky o něco lépe než ostatní respondenti. Podobně pak pravicově orientovaní respondenti byli méně nespokojeni než levicově orientovaní (s výjimkou hodnocení školství, kde statistická významnost nebyla prokázána). Podrobněji viz následující tabulka korelačních koeficientů – v případě, kdy korelační koeficient je vyšší než 0,12, resp. nižší než -0,12 je vztah mezi znaky statisticky významný na nižší než jednoprocenní hladině.

Tabulka 3: Korelace věku, pohlaví, vzdělání, levoprávní orientace a životní úrovně domácnosti se spokojeností se současným stavem vybraných oblastí

	Věk	Pohlaví	Vzdělání	Levice /pravice	Životní úroveň
Životní prostředí	0,06	0,01	-0,06	-0,14	0,22
Zdravotnictví	0,15	0,00	-0,02	-0,20	0,19
Vztahy ČR se zahraničím	0,12	0,01	-0,06	-0,18	0,16
Školství	-0,01	-0,02	0,01	-0,07	0,13
Fungování hospodářství	0,13	-0,01	-0,09	-0,26	0,33
Bezpečnost občanů, obecná kriminalita	0,11	0,04	-0,07	-0,16	0,20
Kultura	0,03	-0,00	-0,07	-0,13	0,18
Situace v armádě	0,12	-0,02	-0,02	-0,11	0,15
Fungování úřadů	0,04	0,02	-0,10	-0,16	0,24
Sociální jistoty	0,08	0,06	-0,15	-0,35	0,40
Nezaměstnanost	0,03	0,03	-0,14	-0,31	0,32
Soudnictví	0,08	-0,04	-0,07	-0,16	0,21
Přistěhovalectví	0,07	0,01	-0,11	-0,18	0,19
Korupce	0,08	0,01	-0,04	-0,21	0,17
Hospodářská kriminalita	0,09	-0,01	-0,02	-0,18	0,16
Zemědělství	0,09	0,00	-0,06	-0,19	0,23
Politická situace v ČR	0,11	0,00	-0,10	-0,27	0,24
Možnost účasti občanů na rozhodování	0,12	0,01	-0,09	-0,29	0,30
Životní úroveň	0,09	0,04	-0,18	-0,32	0,54
Věda a výzkum	0,07	0,00	-0,07	-0,14	0,20
Členství ČR v EU	0,21	-0,00	-0,16	-0,25	0,28
Dopravní obslužnost	0,08	-0,04	-0,10	-0,16	0,24
Nabídka zboží a služeb	0,07	-0,00	-0,10	-0,12	0,24
Dodržování lidských práv	0,09	0,00	-0,13	-0,20	0,28
Právní prostředí	0,10	-0,02	-0,08	-0,20	0,28

Pozn.: Korelace L/P s životní úrovní domácnosti -0.30

Co se týče věku, tak platí, že se zdravotnictvím jsou častěji nespokojeni starší lidé. Podobně jsou starší lidé více nespokojeni s členstvím ČR v Evropské unii, se situací v armádě, s hospodářskou politikou a s bezpečností občanů (vše je ovšem na hranici statistické významnosti). Rozdíly v názorech mužů a žen nebyly zjištěny. Dosažené vzdělání spokojenost ovlivňuje jen v několika položkách: podle očekávání v oblasti nezaměstnanosti, sociálních jistot a životní úrovně (nižší vzdělání vyšší nespokojenost).

Dotazované oblasti se strukturovaly následujícím způsobem (na základě faktorové analýzy):

1. blok: *sociální jistoty-životní úroveň-fungování hospodářství-politická situace-možnost účasti na rozhodování*
2. blok: *nabídka zboží a služeb-kultura-dopravní obslužnost-věda, výzkum*
3. blok: *korupce-hosp.kriminalita-přistěhovalectví-soudnictví-bezpečnost občanů-armáda-právní prostředí*
4. blok: *školství-zdravotnictví*

Zbývající oblasti, které nejsou výše uvedeny, se zařadily do více bloků. Daná strukturace dokládá, jakým způsobem veřejnost vnímá vzájemnou propojenost jednotlivých oblastí. Toto vnímání má zřetelnou logiku: životní úroveň a jistoty jsou provázány s fungováním hospodářství a politiky, kultura s každodenností života, korupce s právním státem a bezpečností, školství má podobné problémy jako zdravotnictví.